

Není sestra jako sestra. Devět specializací, u nichž nestačí jen dobře píchnout injekci

Když se řekne zdravotní sestra, většina lidí si představí všeobecnou sestru v nemocnici, jejíž hlavní pracovní náplní je podávání léků, aplikace injekcí a péče o pacienta. Avšak to je jen zlomek jejich práce. Ošetrovatelství je obor, který se neustále vyvíjí, používají se v něm nové technologie a stále složitější přístroje. Dnešní všeobecné sestry tedy musí být vysoce specializované, a pokud to situace vyžaduje, musí být schopny zastoupit lékaře například při zahájení resuscitace. Často totiž pracují na odděleních, kde i malé zaváhání může fatálně rozhodnout o lidském životě.

Základním pilířem práce všeobecné sestry je proto kvalitní a celoživotní vzdělávání. V současné době všeobecné sestry po maturitě absolvují tříletý bakalářský obor všeobecná sestra nebo tříleté studium v oboru diplomovaná všeobecná sestra na vyšších zdravotnických školách. Pracovní náplň sester je široká. Zahrnuje základní i specializovanou péči o pacienty, přípravu pacientů k diagnostickým a léčebným procedurám a pomoc lékařům v mnoha různých situacích.

Devět specializací sester

Pojem všeobecná sestra společně označuje devět kategorií sester se specializací, bez kterých se současné zdravotnictví neobejde. **Sestra pro intenzivní péči** v rámci anesteziologicko-resuscitační péče, intenzivní péče a akutního příjmu pečuje o pacienty, u nichž dochází k selhání základních životních funkcí nebo u nich selhání hrozí. Tuto specializaci má v ČR nejvíce sester - 8 939.¹ Dalších 1 021¹ sester získalo specializaci studiem na Vyšší odborné škole jako diplomovaný specialista. Specializace je považována za jednu z nejnáročnějších. „Specializace pro intenzivní péči dává sestřím kompetence při záchraně života, tedy při selhání základních životních funkcí. Takové kompetence sestry s ostatními specializacemi nemají. S tím jde však na druhé straně ruku v ruce větší zodpovědnost a vyšší míra stresu. Tato specializace zkrátka není pro každého,“ říká **Světluše Chabrová**, sestra, která v provozu intenzivní péče strávila 32 let a v současné době je garantkou specializačního vzdělávání v intenzivní péči FN Plzeň.

Sestra pro perioperační péči má na starosti pacienty před operačním výkonem, v jeho průběhu asistuje operatérovi a bezprostředně po operačním výkonu o pacienta pečuje. Tuto specializaci má v ČR 2 886¹ sester. Práce na operačním sále vyžaduje preciznost, vysokou koncentrovanost, dokonalou spolupráci a velkou míru trpělivosti. Důležitá je role sestry i před zahájením operačního výkonu. Musí připravit operační stůl, zkontrolovat všechny přístroje, připravit sterilní nástroje a roušky. **Dětská sestra** se stará o děti od jejich narození až do 19 let. Do její péče však nespádají děti, u kterých dochází k selhání základních životních funkcí - tyto kompetence má **dětská sestra pro intenzivní péči**. Specializaci v oboru má 2 523¹ dětských sester, což je právem považováno za nedostatečné. Péče o dětské pacienty vyžaduje kombinaci zdravotnických i pedagogických znalostí a dovedností. Práce na dětských odděleních je náročná nejen z hlediska péče o dětského pacienta, ale vyžaduje také úzkou spolupráci s rodiči.

Komunitní sestra poskytuje preventivně zaměřenou ošetrovatelskou péči, často velmi vysoce specializovanou. Jedná se o specializaci, kterou obvykle mají sestry pracující v systému domácí péče, ale může být využívána i v centrech podpory zdraví. V agenturách domácí péče pracují také sestry, které mají specializaci v některém z klinických oborů.

Sestra pro péči v interních oborech, sestra pro péči v chirurgických oborech (celkem 8 538¹) a **sestra pro péči v psychiatrii** (celkem 1 150¹) mají velmi náročnou pracovní náplň, jak po psychické, tak i fyzické stránce, která se odvíjí od specifik daného pracoviště.

Sestra pro klinickou perfuzologii pečuje o pacienty v souvislosti s řízením mimotělního oběhu.

Práce sester je opravdu různorodá a každá specializace vyžaduje své specifické odborné znalosti a dovednosti. Kupříkladu na anesteziologicko-resuscitačním oddělení (ARO), kde pečují o nemocné v kritickém stavu a často na pomezí smrti, jsou sestry denně vystavovány obrovskému psychickému tlaku i fyzické zátěži. Musí být vnímavé při sledování stavu pacienta, rychlé při jeho vyhodnocování a schopné flexibilně reagovat při všech změnách po celou dobu léčby. Znalosti jsou v tomto oboru naprostá nutnost. A netýkají se pouze zdravotnických vědomostí. Sestry na ARO musí dokonale ovládat všechny přístroje, jež monitorují životní funkce pacienta. Vzdělávat se však musí v průběhu celé kariéry i vlivem neustálého rozvoje nových přístrojů a technologií.

Vzdělání 4 + 3 versus 4 + 1

Dosud trvala cesta k plnohodnotné kvalifikaci všeobecné sestry tři roky. Po maturitě na střední škole následovaly tři roky bakalářského studia na vysoké škole, případně tři roky na vyšší zdravotnické škole (systém 4 + 3). Novela ministerstva zdravotnictví, která by měla vstoupit v platnost ke konci tohoto roku, zkrátí pomaturitní studium o dva roky. V rámci nového systému 4+1 tak k titulu všeobecné sestry bude muset stačit pouhý jeden rok pomaturitního studia. S tím však nesouhlasí ani Česká asociace sester, ani další odborná sdružení. Krácení délky studia jde totiž proti trendům vyspělých zemí a mohlo by v důsledku zhoršit i úroveň péče o pacienty.

„Kvalita výuky na současných středních zdravotnických školách není tak vysoká, jako tomu bylo před lety. Tři čtvrtiny studentů už předem ví, že se ve zdravotnictví pohybovat nebudou, ale zdravotnickou školu vnímají jako snadnou cestu k dosažení maturity. Navíc se celý obor ošetrovatelství neustále rozvíjí, jinak se pracovalo před deseti lety, odlišně bude ošetrovatelství vypadat za další dekádu. Uplatňují se nové léčebné postupy, a s tím se také mění kompetence, způsob práce a spektrum výkonů zdravotních sester. Jejich práce vyžaduje stále více odborných znalostí a dovedností, a aby si udržely svou vysokou úroveň, kvalitní vzdělávání v délce sedmi let je jejím nezbytným předpokladem,“ říká **Martina Šochmanová**, prezidentka České asociace sester.

ZDROJ:

1. <http://www.nconzo.cz/web/guest/nursing>

Česká asociace sester je největší odborná profesní organizace sester a jiných odborných pracovníků. Tato nepolitická, nezisková organizace s právní subjektivitou hájí pozici profese sester v českém zdravotnictví. Je otevřena pro všechny sestry a ostatní nelékaře působící v resortu zdravotnictví, sociální péče, školství a ve všech oblastech soukromého, nebo jiného podnikání bez ohledu na národnost, nebo náboženské vyznání s působností po celé České republice. Základním posláním České asociace sester je, aby profese nelékařů měla celospolečenské uznání, přijatelné pracovní podmínky i adekvátní finanční ohodnocení.

KONTAKT:

Kateřina Jíchová

email: katerina.jichova@allmedia4u.cz

M: +420 603 280 300